

**ИВАН ВАЗОВ
НА КАРАНТИНА
ДРЕБНИ БЕЛЕЖКИ**

chitanka.info

Десетина бели бараки, осамотени една от друга, стоят на полето, в подножието на една гориста полегата рътлина. На значително разстояние зад тях, в своята теснина, мътно се мерзелее сънливият Цариброд. Влакът изпищя и спря при бараките.

Пътниците меланхолично излязоха из вагоните с куфари и вързопи в ръце, по заповед на стражарите всички се натрупаха пред една барака, построена до самата железна линия, след като оставиха багажите си накуп.

В това време, надясно от линията, на поляната, тълпи карантинопазци гледат любопитно на нас и викат „ура“.

Един сериозен господин, с черна овча шапка, стои при някаква си металическа тулумба и крепи в ръцете си една тръба-църкалка. Лицето му е важно, като че ще върши някакво свещенодействие.

— Господа, моля ви, дохождайте тука един по един да се напръскате — обяви карантинният доктор.

Случи се, че бях аз първият, който бях подложен на дезинфекциране. Изправих се покорно пред важния чиновник-църкател и тозчас една широка струя от карболови пръски обля ми дрехите и лицето.

— Извърни се! — заповяда авторитетно чиновникът.

Аз се изгърбих. Нов дъжд от миризлива карболка накваси ме пак от врата до краката. Няма съмнение, всичките холерни микроби, случайно донесени от Австрия, Унгария и Сърбия, бяха убити. Но излезе, че церемонията не беше свършена.

— Извърни се пак! — поръча ми важният господин.

Извърнах се.

— Извади ръката от джоба си! Църкк! — Свали си шапката! — Църкк! — Простри си омбрелата!... Църкк!

Аз бях цял къпаник. Заредиха се и другите пътници.

— Господа — обяви докторът, — моля дохождайте да ви запиша.

И всеки попръскан си казваше името, мястото, отдето иде, и мястото, където отива.

Един стражар простираше един голям тенекиен съд.

— Пусни си тука паспортът.

И всеки си пускаше там паспортът, за да бъде дезинфекциран.

Па влазяне в бараката. Скоро стадото я напълни. Когато всички се натъпкаха вир-вода от карболка, излезе, че сме двайсет и осем души

от разни езици и племена. Между тях само една дама, една хубава госпожица от Париж.

— *Se n'est pas trop* — забележи тя усмихната.

— Сега елате подир мене да ви разпределя по бараките — каза докторът.

* * *

Стадото послушно тръгна подир доктора. На поляната карантинопазците пак ни викат „ура“. Триумфална среща. Минаваме край няколко бараки, здрависваме се с познайници, но отдалеко: запретино е сбирането на нови пътници със стари. Ние сме опасни. Едно неприятно чувство свива сърцата ни, ние фигурираме като хора може би заразени от холера: и приятели, и стражари странят от нас.

В бараката, която носи № 14 и прът с жълто знаме — цвят зловещ, — докторът настанява българите, които са седем души: другите пътници настанява по други бараки. Парижанката, заедно с петима немци, които после излизат австрийски евреи, влизат в съседната нам барака — № 15. Българи с българи, европейци с европейци, нищо по-логично. Но това разпределение предизвиква недоволство в бараката №14 и мръщение по някои чела.

И наистина, пет дни карантина трябваше да се държи. Пет дена уморителна досада на тоя кър, а едно приятно другарство — госпожицата — би било така освежително, така би съкратило дългите часове на пленението ни.

Ах, тоя доктор, несъобразителен, даже не патриот.

Преди да ни остави, той ни показа пределите на нашата държава, извън които нямахме дозволение да прекрачваме. Видяхме, че тя беше най-малката в Европа: нещо около хиляда квадратни метра, сиреч всичката вътрешност на едно укрепление, направено от нашите войници в навечерието на Сръбската война, без да бъде употребено от тях.

Ако то не можа тогава да спре нахлувът на сърбите, сега то с пълен успех варди земята ни от много по-опасен враг, който никакви сливнишки „ура“ не могат да спрат холерата.

От всичките европейски държави само България и Турция не зеха участие в санитарния дрезденски конгрес, който отмени карантината в холерно време и постанови зимането други мерки за борба със страшната гостенка. Това решение на конгреса стана задължително за господарствата, участвували в него, и днес в цяла Европа само ние и турците имаме развързани ръцете си да туряме, колкото щем, дълга карантина на границата си.

И ето защо аз имам приятният случай да пиша днешния очерк.

* * *

Едвам влязохме в бараката си, стражаринът ни покани да идем да отворим куфарите си, за да бъдат дезинфекцирани и вещите ни. По същия ред слезнахме към железната линия и се упътихме към една осамотена друга барака, която се различаваше от другите по това, че от коминя ѝ излизаше към небето висок, гъст, дебел сноп дим, както из един локомотив в движение.

Вътре един огромен железен цилиндър — казан, който ревеше и пъхтеше под огъня.

Куфарите се разтвориха. В няколко минути бараката се превърна на едно изложение, безброй неща и дреболии от най-разни цветове, форми и произхождения красяха подът и пленяха погледа с необикновена пъстрота.

Едно малко Чикаго (тогава имаше всемирно изложение в Чикаго).

Вещите се отделиха на два купа: дребните, като книги, стъкленица, четки и пр., се напръскаха просто с карболка, а дрехите, платовете, припирът и там подобни се свиха в платна, за да се фърлят в казана, дето трябваше да направят парна карболова баня.

Отчаяни викове от ония пътници, които носеха някакви скъпи и копринени материи и армагани.

Но нямаше изход. Половината *Чикаго* влезе в казана.

Когато се завърнахме в бараката си с измокрените и свити от карболовата кислота неща, ние узнахме с ужас, че има да претърпим още една последна дезинфекция: трябваше да се облечем в съвършено

чисти дрехи — горни и долни — а ония, които имахме на гърба си, да ги пратим в търбуха на минотавра, за да си направят парната баня.

Някои от другарите, като нямаха други дрехи вместо съблечените, завиха се с юрганите, докато им ги повърнат, както правеше Пелопид, старият гръцки полководец.

* * *

Бараката №14 притежаваше шест кревата, през които се прибави още един, според числото ни. Смешно би било да дирим чистотата и удобствата на домашната стряха, но за хора, които са държали карантина в Турско под открито небе и на гола земя, тука беше рай, истина рай, населен, вместо ангели, с гладки и хубавички полски мишки, които твърде деликатно минаваха ноще по лицата ни. Тия животни представяха любопитен предмет за наблюдение от зоолога по своята невинност: те пред нас излизаха да лочат водича, проляна от стомната, без да имат ни най-малък страх; те, приятелите, нощуваха в джебовете на окачените ни дрехи и когато заран ги обличахме, изскокваха на рамото ни, като че искаха да ни кажат: „О, добро утро, приятелю, и — ти спа ли добре?“

Едно голямо утешение: на стената бе залепен списъка на ястиетата и питиетата, които четири локанти държаха на разположение на обитателите на карантината. Аз намерих истинско одринско вино и това беше голямо утешение подир киселите швейцарски и французки вина на Запад, които не издържат никакво сравнение с превъзходните наши местни вина.

На вратата на бараката ни стояха постоянно две лица: един стражар, да наглежда движенията ни, и един шоп от село Желюша, да ни слугува. Той се викаше Емануил.

За да довърша беглото описание на жилището ни, трябва да кажа две думи и за лицата, с които случаят ме беше сбрал под един покрив. Всичките, освен мене, бяха от Северна България, от дунавските градове, търговци, с изключение на едного, който беше финансов чиновник (това малко по-после узнах), но когото всичките титулуваха: *Господин управителю*. Моят креват се случи до неговия и аз чувствувах в първите часове тайна гордост, че съм съсед с такъв голям

човек. Той си остана с титлата и докрай. Тоя господин управител беше смешник в нашето общество, голям шегобиец и каламбурджия, но репертоарът му беше твърде ограничен, защото постоянно изваждаше същите шегги и каламбури, които гълтахме с кураж: на къра, особено в една карантина, нямаш право да бъдеш с мъчен вкус. Трябва да прибавя, че господин управителят зимаше за тема на шегите си най-повече госпожицата в съседната барака. Въобще, той се стараше да мине за страшен Дон-Жуан.

По-голям Дон-Жуан от него беше друг един от приятелите, ако съдим по разказите му за... Впрочем, неговото главно свойство и талант беше — песнопойството. Още рано заран той се събуди и запее под юргана си като славей: тра ла, ла ла; дене цял ден из укреплението: тра ла, ла ла; вечер пак заспива с тра ла, ла ла... Ние го наричахме „господин Тра-ла-ла-ла“. И наистина, както излезе, той знаеше гласът на всичките български песни, които беше чул, но нито един стих цял не знаеше от тях. Мозъкът беше обиден у него в полза на слуха... Заедно с песнопойския дар той притежаваше още едно портфелче, което, вместо хартии, пазеше едно кокетско огледалце... Ах, романтична натура беше господин Тра-ла-ла.

Двама старци още, личности достопочтени, весели и шегоджии. Единът от тях се засмян и твърде внимателен към особата си, защото заран той посвещаваше около четвърт час на тоалета си, с кръгло огледало в ръка, и през него време той ни разказваше весели истории от младините си; другият старец, също прекрасен добряк, но по-сериозен и твърде фамилиарен с всичкия свят; той си изтриваше заран лицето с чистия пешкир на арменец (забравих по-рано да ви кажа, че един от другарите ни беше арменец, часовникар, български поданик).

За същия ще кажа още две думи. Той хъркаше ужасно ноше, но се видеше почтен човек, защото знаеше прекрасно да пее турски песни, и твърде любознателен. Една заран ги слушах, че водеха научна *препирня* с господина управителя, по турски, разбира се.

— Знаеш ли коя е най-голямата черква в света? — питаше арменецът.

— Коя е? — попита управителят.

— Черквата в Келн, яз я видях.

— Грешка имаш; най-голямата черква е в Рим, Свети Петър: тя има единайсет хиляди стаи.

— Аз не ти говоря за манастир, ами за черква — възрази арменецът.

Очевидно, господин управителя смесяше храмът на Св. Петър с ватиканския дворец, за който бе учил в географията на Якима Груев, но той по никой начин не отстъпваше и пращаше арменеца да иде лично в Рим, за да се увери, че работата е тъй.

Не, решително, мили хора имах за другари.

* * *

Първите два дена прекарахме повече в игра на trenta una. В този случай дохождаха ни другари от съседната барака. Без това банално развлечение не бихме знаели какво да правим с времето. Никакви вестници или книги няхахме. Известно оживление ни донасяше пристигането на влака подир пладне. Тогава ни позволяваха на осамотени купчини да отиваме дори до линията, без да се съприкасаваме с другите, и да гледаме новите пасажери, които идат да делят нашата участ. Поздравяхме ги пак с ура. От най-напред мислех, че в тоя вик имаше не само шега, но и един косъмчец злорадство... Но сега разбрах, че беше чиста слободия. Между другите гости пристигна и един министър, който смирено се запъти към бараката си. Почти всички европейски нации имаха представители тука: българи, евреи, немци, френци (госпожицата), италианци, арменци, турци и сърби. Поляната гъмжеше от разхождачи, които поглеждаха с възделение на околните свободни върхове. С каква радост бих се лутнал към тях... Но стражаринът следеше стъпките ни и пленението всеки ден ни ставаше по-утеснително и нетърпимо. Свободният въздух и широк хоризонт, на които се радвахме, не ни утешаваха вече: нам трябваше воля. Трите насипа на укреплението, що съставляваха границите ни, ни душаха.

— Юначе — питаме нашият вардач, — какво ще стане, ако някой премине насипите и се опита да побегне.

— Не е позволено, господине — отговаря стражарят.

— Но в случай, че някой побегне?

— Имам заповед три пъти да го повикам да се върне, после ще стрелям.

Наполеон I на остров Св. Елена беше изложен на същата съдба. И тоя велик човек, когото не побираше цял свят, пет години пази един вид карантина на тясната си скала. На какво не привиква човек. Тука човек добива идея за злощастиято от лишението на свободата.

А колко хубави пък бяха тия планински околности!

* * *

На север срещу нас е връхът Погледище. Там стана сражението между българи и сърби на 11 ноември през 1885 г., след което ни един неприятелски войник не остана в земята ни.

Аз си спомням, че него ден, спрял се с неколцина офицери при едно ханче близо до Цариброд, гледах захласнат на огромните кълба дим от батериите, от гласа на които трепереше цялата природа. И както всичките мечтатели за славянското единство, не вярвах очите си...

Аз често гледам тая камениста чука, сега тъй мирна, мълчалива и безобидна.

И неволна скръб ме нагъва при спомена за тая безумна война.

— Защо беше тая война между нас и вас? — питам сърбинът с исполински ръст, който често дохожда при нас. И очаквам да чуя да сподели и той моето негодувание.

Но той отговаря на най-чист български език:

— Чудно ми се види вашето питание, господине. Защо беше тая война между Сърбия и България? А между сърби и китайци ли трябваше да стане, или между сърби и англичани? Всякога и навсякъде са правили кавга комшия с комшия, брат с брат, ортак с ортак; няма нищо за чудене и тука. Инак не може. Четете историята.

Признавам, имаше една жестока истина в тия слова.

— Ваша милост дека бяхте през войната?

— Аз бях при Видин, бях сержант там.

— В чия войска?

— В сръбската.

— Но вие трябва да сте българин, като говорите така добре български.

— Не, сърбин съм, господине!

— От дека сте?

— От Пирот!
Аз го поздравих и се отдалечих.

* * *

Третата вечер нашата барака организира концерт.

Разумява се, господин Тра-ла-ла, като протомайстор по пението трябваше той да даде тонът на цялата музикална вечеринка. И безконечните тра-ла-ла се зафанаха. Това стана най-после уморително и раздразни нервите ни до нетърпимост. Предложихме да изпее най-популярната българска песен. Ботевата молитва, думите на която той не можеше да не знае. Той се съгласи и зафана:

*О мой боже, милий боже,
не ти кой си... тра-ла-ла-ла,
но тий кой си... тра-ла-ла-ла...*

Ние му благодариме трогателно. Ред дойде на господина управителя. Той запя. Излезе, че имал твърде сладкозвучен глас. За нещастие и песните му, както и шегите му, не дишаха голяма свежест. Така, между другите вехтории, той поиска да ни угости и с:

От де да начена, о любезна моя,

но биде прекъснат с негодуване от аудиторията си, която покани арменецът да изпее някоя турска. Подир доста молби той запя с чувство някои от ония сладострастни турски песни, на които старостта не бърка да у пленяват и днес нашето ухо и сърце. Приглашаше му евреинът Кара-Пипер от Берковица, когото нарочно бяхме повикали на вечеринката, понеже е известно, че берковските евреи и еврейки са най-изкусните сладкопойци на турски песни. Когато арменецът свърши, Кара-Пипер зафана самостоятелно. Той зафана един макам с нежно премиране на глава и с очи, любовно страстно впити в

очарования господин управител, като подражаваше с бастун в ръка движението на лъка по цигулка... Неговият глас постепенно ставаше по-примрял, по-нежно въздиhaющ, по-захарносладък... Кара-Пипер! Кой му е дал такъв неверен прякор? Всички бяха омаяни. Едно тучено блюдо в ръцете на другото заменяше дайрето. Макамът се последва от турския Madame Angot: „Вай кючюк ханъм“ и свърши с кючек-хавасъ, и Кара-Пипер зафана да се кълчи, като си зе за другар сърбинът сержант, из тясното пространство между леглата. Старците и двамата се разтрогаха, цял рояк от възпоминания разнежи сърцата им и палците им защракаха с голямо увлечение... Не, решително, Кара-Пипер беше героят тази вечер. Когато възхитеният берковчанин седна запъхтян и щастлив, събранието се приготви да послуша и една дама — уви, без дами никаква радост не става на тоя свят — госпожицата от Париж, ще помислите? Не, булка Емануилица. Тя чака вече един час в сянката до вратата, за да ѝ дойде редът. Тя запя с един твърде симпатичен, макар и пристискан от срамливост глас, приглашана от мъжа си. Една от песните, в която играе роля *солдатин*, особено се хареса, но тя я прекъсна на средата и зафана две други, които излязоха сръбски и при това доста разточени. Сърбинът забележи неудоволствието по лицата на някои от присъстващите и отиде, та повика три момчета сръбчета, искусни песнопойци. Трябваше да се спаси престижът на сръбската песен. Те запяха на една сръбска песнопойка, най-напред сръбският химн, твърде хубаво съставен, но на дремлив мотив, после други песни безконечно дълги, пълни с Марко-Кралевичи и кървави кошули. Еле едното сръбче с подвързана надута буза така нетърпимо яката крещеше! Ние зафанахме начесто да ги каним да си починат — за да си починат и нашите уши, но напразно, едно от сръбчетата немилостиво отговаряше: „Господа, още мало, сега иде най-жалното“; или: „Остая още един ред, но то е най-хубавото — да плаче човек!“ И пак свирепият пискун на надутата буза ни заглушаваше и нямаше край. Узнахме, че тая ухораздирателна песен има още около триста стиха! Цяла Орфенова поема! Mersi. Най-после Кара-Пипер, който от половина час очакваше нетърпеливо да запее нов макам, ги изпсува страшно по турски и изпроводи безцеремонно из вратата. Свиреп човек беше този Кара-Пипер — в сантименталните минути! Но песнопойците доизпяха трагическата си песен пред нашия прозорец.

Иди подир това да туряш пайвант на артистическа природа.

Разумява се, през траянето на цялата вечеринка одринското вино се подаваше на слушатели и песнопойци.

Тая нощ много късно си легнахме уморени и заспахме така дълбоко, щото на заранта никой не каза да е усетил мишката да шатри по носа му.

* * *

Госпожицата от Париж, млада румена мома с невинен поглед и детски весело лице, често се разхожда по поляната и бере някакви диви цветя, като тананика весели мотиви из репертоара на знаменитата парижка певица от „Ambassadeurs, Mademoiselle Ivette Guilbert“. Мисля, че от всичките жени, които са държали карантина при Цариброд, положението на нейна милост, в началото поне, беше най-мъчно, най-неочаквано, най-невъзможно.

Сама саминичка, пристигнала с нашия влак, пълен изключително с мъже, тя биде сместена, както казахме, с една част от тях в една барака. На възраженията ѝ, на молбите ѝ, да ѝ се даде място при някои дами, които пазеха вече карантината, последва категорически отказ — карантинното правило не допуска събирането на нови със стари пътници, а отделна барака да ѝ се даде не беше възможно. Прочее, тая мома беше принудена да живее и ноцува в обществото на няколко непознати мъже и по неволя да присъствува заран-вечер на всичката интимност на тоалета им, както и те на нейния!... Само на втората вечер тя сколаса да си загради леглото с платно. Но френкинята по видимому прие положението си с философска безпечност или пък правеше *en mauvaise fortune bonne figure*. Тя превърна неволните си другари от досадителни съседи в деликатни поклонници: тя приемаше с благосклонност техният *flirt*, защото това беше най-умното, което можеше да направи. Но понякога тя знаеше да удраци духовито — когато ѝ скимнеше. Например, бе такъв случай: веднаж се любуваме на фигурите в един хумористически немски лист, между които имаше и една жена в много свободно деколте. Един от евреите грабна листа и го махна от погледите с една афектирана срамежливост.

— *Ça vous fait rugir, monsieur?* — пита го девойката.

— *Ça me fait rugir, mademoiselle* — и я гледа нагло и знаменателно.

— *Pourvu que ça ne vous fasse pas mugir* — отговаря тя спокойно. Евреинът почервенея до уши от смущение.

Тя често излизаше на разходка по поляната с барака №15.

Това нещо породило глуха, но силна завист в бараката №14. Моята дружина не можеше да търпи щастието на евреите от №15. Бараката №14 излезе съперник на бараката №15. Първата фърляше яростни погледи въз втората и фана да „ухажва“ с голяма преданост госпожицата. С изключение на мене, в тая барака никой друг не знаеше френски. Но какво излезе? Всичките вече знаеха френски! — *Bonjour, mademoiselle*, нежни усмивки, учтиви поклони, мънички услугици и всичкият арсенал на любезната кавалерщина биде употребен от разбойниците в бараката №14. Огледалцето на господин Тра-ла-ла току бягаше от ръка на ръка, особено единият от старците стана такъв кокет, такъв кокет! Боже мой, ти господи, какви ухилени, захарени, нежно бащински погледи той фърляше към девойката и ѝ казваше по български: — „Госпожице, тоя приятел, дето приказвате с него и дето ви се представя, че е голям търговец италиански от Венеция, е същи чифутин, базиргянин софийски, презирайте го!...“ И тя, като слушаше, че ѝ говорят на афганистански език, кикотеше се гръмогласно, а старецът се ползуваше от тоя психологически момент леко да я помилва по румената бузка — като баща чедото си. Ами арменецът, който се ухитри да се инсинуира във вниманието ѝ посредством занаята си! Той всеки час преглеждаше внимателно часовникът ѝ и му уж поправяше нещо... „*Mademoiselle, orologe bon mouvement non bon, je fais bon orologe vôtre*“, и се усмихваше с всичката грамадност на носа си. Господин Тралала отначало беше най-горещ обожател, но пламъкът му поохладня, от когато глумливата френкиня, поради мургавото му лице, го попита да не е египтянин. Това беше кървава обида подир всичко онова, което му беше говорило огледалцето. Както и да е, бараката №14 спечели нравствена победа, защото госпожицата не минуваше никога край вратата ни, без да поздрави, когото видеше там, с усмихнато „*bonjour, monsieur*“.

— *Bonjour, bonjour*, мадмоазело — отговаряше милият старец, като поставаше малко, след което се изкашляше три пъти. Каква нежна, деликатна душа!

Чини ми се, че имаше един роман в това необикновено пътешествие на госпожицата — тя пътуваше за Цариград. От тъмните ѝ и сплетени обяснения — когато лицето ѝ и думите ѝ във всеки друг случай дишаха пълна откровеност, — както по разните ѝ разпитвания за турците и Цариград, за който беше потеглила тъй млада и сама от другия край на Европа, в едно време, когато имаше да изпати една карантина от пет дена тук и втора — от шест дена при Мустафа-Паша, заключавах, че само един могуществен нравствен импулс беше в състояние да внуши толкова кураж — любовта. Ако волята на разума е способна да прави подвизи, волята на сърцето прави чудеса. Нали знаем, че Орфей слиза чак в преизподните на ада, за да види любимата си Евридика! Някои особености в накита ѝ също идеха да подкрепят това предположение: тя носеше украшения в турски вкус, едно от тях имаше вид на муска, златните ѝ гривни имаха арабски слова, а в джеба ѝ стоеше един френскотурски разговорник. Някой турчин, живял в Париж, вероятно студент или чиновник от посолството, и сега в Цариград, очакваше приятелката си там. Така ли е точно? Не знам. Във всеки случай тука имаше една история сърдечна, един роман, дошел, може би, в най-силната си перипетия... Нека пожелаем щастие и добър път и, по възможност, по-малко разочарования на героинята.

* * *

— Господа, утре можете да тръгнете! — обяви ни на четвъртия ден докторът — карантината се намалява от пет на три дена — по ходатайството на господина министра.

— Ура! — изгърмя из всичките уста и се разнесе по околните висоти.

Народът в бараката №14 беше във възторг. Вечерта се организува нова веселба на открит въздух. Тя се увенча с едно хоро — ние празнувахме едновременно два празника, нашето освобождение и Съединението.

Тоя знаменит ден беше 6 септември.

Сръбският сержант води хорото, умножено от гости от другите бараки. Хорото играеше и пееше:

*Надяваш ли се, Калино,
бачо ти Колю да доде?
Бачо ти Колю да доде,
армаган да ти донесе:
за бяла гушка герданче,
за равна снага коланче...*

Дявол да я вземе, скоклива песен!

.....

Да, à la guerre comme à la guerre, мили господа!

* * *

Заранта още рано голямо движение из укреплението. Всички се стягат, вещи се връзват, куфари се изваждат навън с бързината, свойствена на спешните приготовления за пътуване. Тая заран даже арменецът не съгледа, че се обръсва с мокър пешкир: фамилиарният старец беше се дигнал по-рано от него... И огледалцето в портфелчето игра по-малка роля днес. Измайването не беше благоразумно.

— Представете си какво би било, ако докторът дойдеше и ни кажеше сега: „Господа, днес няма да тръгнете, утре ще тръгнете?“ — казваше един.

— Невъзможно, умираме!

— Бунт направяме, но не стояваме.

— Представете си — повтори същият, — ако, недай Боже, се появеше холера у някого тук, тогава по никой начин нямаше да ни пуснат, а карантината ще стане най-малко единайсет дни, както лани.

Тия заплашителни предположения, които наумяваха известният разговор между Афанасия Иванича и Пулхерия Ивановна на Гоголя, приведоха в трепет бараката.

— По-скоро, по-скоро, една минута по-скоро да слезем при железницата с нещата си, да ни няма тука.

Когато се озовахме на казаното място, ние с очудване видяхме там вече тълпа от другите бараки с куфарите им — които се освобождаваха също днес — много по-рано дошли от нас.

Значи, и между тях бил произлязъл разговорът между Афанасия Иванича и Пулхерия Ивановна. Благоразумен народ.

Влакът ще пристигне след един час, но всичкият народ е сбран вече накуп. Сериозният чиновник с тулумбата и с църкалката пак излазя на мегдан. Зафаща се ново и последно оросяване с карболка. Тоя път всичките се бутат и надварят кой по-напред да приеме благословието. Докторът преброява по списък клиентите си. В няколко минути около петдесет „тук“ изтупват пред него. Никой не липсва на спасителния призив. Всеки получава лист освободителен. Подир това се нареждат един след друг като ученици, които излизат от училището и тръгват по железничния мост, за да чакат в една близка постройка, извън чертата на карантината, влакът, който ще ги приеме и закара в София.

Оттук ние пак видяхме нашата блажена барака №14. Как тя сега зееше грозна и печална, изпразнена от гостите си!

Но при всичките добри спомени на карантинния ни живот, никой измежду нас не се намери да усети съжаление, както Байроновският Шилъонски затворник, за напущането затворът си.

Напротив, ура!

София, септември 1893

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.